

1

Peter en de wolf

Benodigheden en voorbereiding

- ☐ JWC mappen
- ☐ Post-its
- ☐ Proefje geluid:
  - ☐ Schaal
  - ☐ Plastic folie
  - ☐ Ongekookte rijst
  - ☐ Muziekinstallatie met box
  - ☐ Muziekinstrument (optioneel)
- ☐ Proefje licht:
  - ☐ Wit A3 vel papier
  - ☐ Twee verschillende vormen glazen gevuld met water (bijvoorbeeld lang hoog glas en laag breed glas)
  - ☐ Evt. zaklamp voor als het niet heel zonnig is

Voorbereiden van de vragenmuur. Voor deze module kan je twee vragenmuren maken (één voor geluid en één voor licht) of ervoor kiezen om grotere vellen te nemen zodat je het vel kan opsplitsen voor beide onderwerpen. Een vragenmuur wordt gevormd door twee grote vellen papier die zichtbaar in de klas hangen. Boven de ene lijst staat: 'Wat willen we over dit thema weten?' en boven de andere: 'Wat weten we al?'.

Bij deze module wordt gebruik gemaakt van zelf meegebrachte materialen. De materialen zijn nodig tijdens les 5 tot en met 7. Het is belangrijk dat de materialenbak voorafgaand aan die lessen wordt aangevuld. Afhankelijk van de groep, zou het handig kunnen zijn om van tevoren ouders in te lichten over het thema en te vragen om materialen mee te geven vanuit huis. Bijvoorbeeld: rietjes, dopjes, potjes, wc-rollen, kurken, doosjes, plastics, verpakkingsmaterialen, etc.

Ook zijn er voor les 4 een aantal schoenendozen nodig, het liefst één per groepje van drie tot vier leerlingen.

Taalinstructie

Denkstappen:

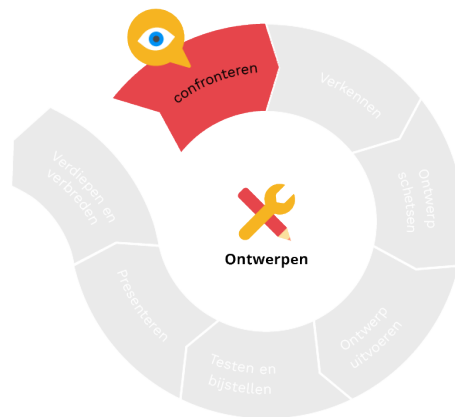
1. **Muziek** laat de rijstkorrel **trillen**.
2. **Geluid** is een **trilling**.
3. Als we **wit licht** door een glas laten schijnen zien we verschillende **kleuren**.
4. **Wit licht** is opgebouwd uit **verschillende kleuren**.

Fase OOL: Confronteren

In deze les gaan de leerlingen luisteren naar het sprookje van Peter en de wolf. Eerst gewoon voorgelezen, vervolgens ondersteund door beelden en geluid. Dit ter inspiratie op de ontwerpopdracht waarmee ze later zelf aan de slag gaan. Ook vullen de vragenmuur en doen twee klassikale proefjes om bekend te raken met principes van licht en geluid. De leerdoelen voor de leerlingen zijn:

- Ik kan gerichte vragen stellen.
- Ik kan demonstreren dat geluid een trilling is.
- Ik kan een regenboog maken vanuit licht.
- Ik kan mijn voorspelling in beeld, tekst of pictogrammen weergeven.

Inhoud les

Per dia wordt toegelicht wat je als leerkracht kunt vertellen, wat de leerlingen doen en eventueel extra achtergrondinformatie.

Toelichting

Start Peter en de Wolf (25 min.)

Start deze module door het volgende stukje van het sprookje van Peter en de Wolf voor te lezen.

Er was eens een jongetje dat Peter heette. Op een vroege morgen opende hij het tuinhek en liep de grote, groene wei in. Op de tak van een hoge boom zat Peters beste vriendje, een vogeltje, en hij tsjilpte: "Het is hier heerlijk rustig." En dat was het.

Maar daar kwam ook een dikke eend aangewaggeld. Ze was blij dat Peter het hek had opengelaten, want ze had zin in een duik in de vijver.

Toen het vogeltje de eend zag, vloog ze naar beneden en ging naast haar in het gras zitten.

"Wat ben jij nou voor vogel dat je niet kunt vliegen?" vroeg het vogeltje.

"Kwaak!" riep de eend. "En wat ben jij voor vogel dat je niet kunt zwemmen?" En ze plonsde de vijver in.

Ze kibbelden en kibbelden en hielden niet op - de eend in de vijver en het vogeltje fladderend langs de waterkant.

Opeens zag Peter een kat, die langzaam kwam aansluipen door het gras. De kat dacht: Als het vogeltje zo aan het kibbelen is, kan ik 't makkelijk vangen en opeten! En op zijn zachte pootjes sloop hij eropaf. Maar Peter riep: "Kijk uit!" En gelukkig vloog het vogeltje op tijd de boom in.

Vanuit het midden van de vijver kwaakte de eend brutaal naar de kat. Daar was ze veilig. De kat keek nog eens naar het vogeltje in de boom en dacht: Is het wel de moeite waard om naar boven te klimmen? Als ik bij het vogeltje ben, dan is het al gevlogen. Miauw!

Toen kwam opa naar buiten. Hij was heel boos, omdat Peter zomaar was weggelopen. "Stel je nou eens voor dat er een grote boze wolf was gekomen, wat had je dan gedaan?"

Peter luisterde niet eens naar zijn opa, want hij was helemaal niet bang voor wolven. Maar opa dacht er anders over. Hij nam Peter mee naar huis en deed het hek heel goed op slot.

Laat nu een stuk van het filmpje zien, vanaf minuut 3.45 tot 11.20. Hetzelfde verhaal wordt hierbij in stukjes voorgelezen, voorzien van beelden en afgewisseld met de passages uit het muziekstuk.

Dia

Toelichting

Dia

Vervolg Peter en de Wolf (25 min.)

Besprek na afloop met de leerlingen wat ze van het filmpje vonden. Hebben ze het verhaal nu heel anders ervaren nu er beelden en geluid bij was? Herkenden ze de dieren ook in het instrumentengebruik? Wat hoorden ze nog meer in de muziek?

Vertel de leerlingen vervolgens dat dit de eerste les is van deze module. Aan het einde van deze module gaan ze zelf een sprookje tot leven wekken door het te ondersteunen met muziek- en lichtelementen. In de komende lessen gaan ze meer leren over licht en geluid, wat ze zouden kunnen gebruiken bij het ontwerpen van deze show.

Achtergrondinformatie

Peter en de wolf is een muzikaal sprookje. Dat betekent dat iedereen die in het verhaal voorkomt wordt voorgesteld door een instrument. Het vogeltje wordt bijvoorbeeld gespeeld door een fluit en de eend door een hobo. De kat is de klarinet. Welk instrument opa moest spelen, was een moeilijke beslissing. Uiteindelijk is het de fagot geworden. De wolf wordt zelfs gespeeld door drie instrumenten, de hoorns. De pauken zijn de jagers met hun gewerschoten. En alle strijkers samen spelen Peter, de hoofdpersoon van dit verhaal.

Kern (30 min.)

Vragenmuur (15 min.)

Vraag de leerlingen naar vragen voor op de vragenmuur over het thema geluid en schrijf deze vragen op een post-it. Als je voor licht en geluid een aparte vragenmuur hebt, dan hang je ze op de vragenmuur voor geluid. Anders hang je deze post-its allemaal aan de rechterkant van het vel, de vragen over licht hang je dan vervolgens allemaal links. Herinner de leerlingen eraan dat het voor deze vragen niet erg is als ze het antwoord nog niet weten, dat is juist iets wat ze hopelijk in deze lessen gaan leren. Mochten de leerlingen niet met vragen komen, dan kan je zelf beginnen met de volgende vragen:

- Wat is geluid?
- Waar is geluid?
- Wat maakt geluid?
- Welke soorten geluid?
- Kun je geluid ook voelen?
- Hoe maak je hard en zacht geluid?
- Hoe maak je verschillende toonhoogten?

Toelichting

Dia

Vervolg vragenmuur (15 min.)

Als de leerlingen geen vragen meer hebben en de vragenmuur goed gevuld is, ga dan verder met de vragenmuur over licht.

Vraag de leerlingen naar vragen voor op de vragenmuur over het thema licht en schrijf deze vragen op een post-it. Als je voor licht en geluid een aparte vragenmuur hebt, dan hang je ze op de vragenmuur voor licht. Anders hang je deze post-its allemaal aan de linkerkant van het vel.

Mochten de leerlingen niet met vragen komen, dan kan je zelf beginnen met de volgende vragen:

- Wat geeft licht?
- Hoe ontstaat licht?
- Waarom hebben we licht nodig?
- Welke kleuren licht zijn er?
- Kun je ook gekleurde schaduw maken?
- Hoe maak je een regenboog?
- Hoe kun je licht sturen?
- Welke kleur heeft licht?

Proefje geluid (10 min)

Zet de schaal met folie voor de muziekbbox. Leg wat ongekookte rijst op de folie. Vertel de leerlingen dat je zo muziek aan gaat zetten.

Vraag aan de leerlingen wat zij denken dat er gebeurt met de rijst als je de muziek aanzet, wat zullen ze dan zien? Benoem dat hetgeen wat zij denken dat ze gaan zien een voorspelling genoemd wordt.

Zet nu (hard) langzame muziek aan en kijk wat er gebeurt (de rijstkorrels gaan bewegen). Vraag nu aan de leerlingen waarom zij denken dat de rijstkorrels gaan bewegen/dansen?

Varieer vervolgens met het volume van de muziek, wat valt er op?

Achtergrondinformatie

De muziek zorgt dat de lucht gaat trillen, hierdoor gaat de folie trillen, waardoor de rijst gaat dansen. Hoe harder de muziek, hoe harder de lucht trilt, hoe hoger de rijst komt.

Toelichting

Dia

Tip:

Mocht je de benodigde materialen niet hebben kunnen verzamelen, dan kan je ook een YouTube video tonen om het resultaat te laten zien. Zoek hiervoor op 'Dansende rijstkorrels'.

Proefje licht (5 min.)

Leg het witte vel papier op tafel, waar het zonlicht op schijnt. Mocht er geen zonlicht zijn, pak dan een zaklamp (of de zaklamp van je mobiele telefoon) erbij. Vul beide glazen met water. Laat de leerlingen rondom het vel papier plaats nemen.

Vraag aan de leerlingen wat zij denken dat er gebeurt als je het lange hoge glas water op het papier in de zon zet, wat zullen ze dan zien? Wat is hun voorspelling? Zet vervolgens het glas op het papier en bespreek wat ze zien. (Er verschijnt een regenboogje op het vel papier.)

Vraag de leerlingen wat zij denken dat er gebeurt als je een andere vorm glas op het papier zet, wat zullen ze dan zien? Wat is hun voorspelling? Zet vervolgens het glas op het papier en bespreek wat ze zien. (Er verschijnt een regenboogje met een andere vorm.)

Vraag de leerlingen of ze weten waarom er een regenboog verschijnt tijdens dit proefje. Mochten ze dat niet weten, kan je eerst bespreken in welke situaties ze regenbogen normaal gesproken zien en hoe een regenboog ontstaat. (Als de zon schijnt en het tegelijk regent.) Leg de leerlingen uit hoe een regenboog kan ontstaan.

Achtergrondinformatie

Wit licht, zoals zonlicht, bestaat eigenlijk uit allerlei verschillende kleuren. Als het licht door het water heen gaat, 'breekt' het water het licht. Hierdoor worden de kleuren uit elkaar getrokken waardoor je de regenboog ziet. Bij een echte regenboog gaat het net zo, het zonlicht wordt dan door de regendruppels uit elkaar getrokken waardoor je een regenboog ziet.

Toelichting

Afsluiting (5 min.)

Bespreek de vragen van de vragenmuur. Zijn er vragen beantwoord of hebben ze net nog nieuwe vragen bedacht? Zo ja, noteer dan de antwoorden erbij en verplaats dan deze vragen. Nieuwe vragen voeg je toe aan de vragenmuur.

Vraag de leerlingen om de komende lessen materialen mee te nemen die ze mogelijk kunnen gebruiken bij het maken van de instrumenten, denk aan lege plastic fles(jes), melkpakken, eierdozen, touw, wc rollen of lege keukenpapier rollen.

Dia

